

реалізації заходів запобігання цькуванню, розробленими здобувачами вищої освіти з специфічними умовами навчання.

Список використаних джерел

1. Березовська С. Найбільша загроза для дітей – конфлікти в соц. мережах. 2019. URL:<https://tsn.ua/ukrayina/v-ukrayini-chastishayut-vipadki-bulingu-sudi-vzhe-rozglyanuli-mayzhe-200-sprav-1416465>.

2. Жеброва А. О. Булінг як різновид катувань серед неповнолітніх. 2016.С.12. URL:<http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11>.

3. Миронюк Т. В. Удосконалення заходів протидії булінгу в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 21–28.

Олексин Х. Л.,

здобувач вищої освіти, курсант
103 навчальної групи навчально-
наукового інституту № 3 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Сюравчик В.Г.

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ПРИЧИНИ, ВИДИ ТА ЗАПОБІГАННЯ

На сьогодні насильство є однією з гострих соціальних проблем. Його жертвами водночас можуть ставати як жінки, так і чоловіки, проте, за міжнародною статистикою, переважна частина насильницьких дій спрямовується на жінок та дітей. Насильство не обмежується фізичною, сексуальною та психологічною шкодою. До нього також відносять залякування, страждання, примус і позбавлення свободи. Насильницькі дії можуть спрямовуватися на одну людину або усіх членів родини,

проте є випадки, коли насильство здійснюється проти окремих соціальних груп чи у суспільстві загалом.

За 2020 рік органи та установи, що протидіють домашньому насильству, зафіксували 211 362 звернення щодо насильства в сім'ї, більшість із них – від жінок. Так, 180 921 звернення надійшло від жінок, 27 676 – від чоловіків та 2 756 – від дітей. З 2021 року у 18 областях та у Києві діє 33 притулки для постраждалих від домашнього насильства [1].

Намагаючись вирішити проблему домашнього насильства, у грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству»[2], в якому запропоновано новий підхід (із використанням європейських стандартів) до боротьби з цим негативним явищем у суспільстві.

З прийняттям у нашій державі Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [2] та набранням чинності Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» [3] стало очевидно, що Україна визнає і привертає неабияку увагу до гостроти та глибини цієї проблеми. Цей Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства. Певна частина суспільства звикла закривати очі на подібне та абсолютно не прагне допомагати чи підтримувати осіб, які систематично страждають від домашнього насильства.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [2].

Види домашнього насильства та їх ознаки:

- фізичне (заподіяння тілесних ушкоджень, незаконне позбавлення волі, мордування, залишення в небезпеці, ненадання допомоги, заподіяння смерті);

- сексуальне (будь-які діяння сексуального характеру, вчинені без згоди особи);

- психологічне (словесні образи, погрози, приниження, переслідування, залякування, обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, що спричиняють невпевненість, нездатність захистити себе, шкоду психічному здоров'ю);

- економічне (умисне позбавлення житла, їжі, одягу, коштів чи документів, перешкоджання в отриманні лікування, заборона працювати, примушування до праці, заборона навчатися).

Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. У більшості випадків протиправні дії проти когось із членів родини супроводжуються актами агресії, приниження та жорстокої поведінки. Як правило, найбільше страждають від сімейного насильства жінки та діти. Головною проблемою насильства в сім'ях є те, що воно найчастіше не виходить за межі зачинених дверей, а відтак «насильник» залишається непокараним і продовжує знущатись над рідними. Найчастіше, сім'я, в якій живе насильник, піддається психологічному тиску, а такий вид домашнього насильства виміряти і довести практично неможливо. Людина, яка піддається насильству, постійно перебуває у пригніченому стані та боротись із «тираном» практично не має сили. Різні форми приниження та знуцання у родині відображаються на дітях, які й самі безпосередньо страждають або й переймають приклад насильницьких дій. Серед причин того, що постраждалі не звертаються до правоохоронних органів, це – страх помсти з боку «тирана», відчуття власної вини, страх зганьбити сім'ю, почуття сорому та приниженості, низька самооцінка, бажання створити образ ідеальної сім'ї та щасливого подружжя перед іншими, самопожертва заради дітей, а також фінансова залежність.

Відповідно до ст. 25–28 Закону [2], здійснюються наступні спеціальні заходи протидії домашньому насильству:

- терміновий заборонний припис стосовно кривдника (Національною поліцією до 10 днів)
- обмежувальний припис стосовно кривдника (судом до 6 місяців);
- взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи (Національною поліцією);
- направлення кривдника на проходження програми для кривдників (судом або за згодою).

На сьогодні у Закарпатській, Одеській та Чернівецькій областях – у сфері запобігання та протидії домашньому насильству діють по три притулки; у Києві, Дніпропетровській, Донецькій, Львівській, Миколаївській, Полтавській, Харківській та Київській областях – по два притулки; у Вінницькій, Волинській, Запорізькій, Луганській, Рівненській, Тернопільській, Херсонській та Хмельницькій областях – по одному. У Чернігівській, Черкаській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Сумській та Житомирській областях на початок 2021 року не було притулків для постраждалих від домашнього насильства [4]. Також в Україні діють 304 мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі [4].

По допомогу до органів що протидіють насильству, зазвичай, звертається лише незначна частина постраждалих. Причини полягають не тільки в низькому рівні поінформованості щодо можливої допомоги, але й в певному культурі замовчування – жертви не говорять про насильство через страх помсти від кривдника та стигматизації у суспільстві. Крім того, багато хто з людей просто не знає, що робити у випадках домашнього насильства, куди звертатися по допомогу та в результаті вимушені терпіти насильство

Незважаючи на всі кроки, зроблені урядом України для подолання проблеми домашнього насильства, ця проблема все ще залишається широко розповсюдженою, тому потрібно постійно удосконалювати практичні навички усім суб'єктам, які задіяні у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Фахівцям та науковцям у цій сфері потрібно постійно розробляти нові методичні рекомендації щодо алгоритму дій у протидії домашньому насильству.

Список використаних джерел

1. Департамент комунікації МВС України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/10801_U_2017_roci_proekt_POLINA_bude_masshtabovaniy_shche_na_tri_lokacii_Anastasiya_Dva_FOT_O_INFOGRAFIKA.htm (дата звернення: 01.12.2020).

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 01.12.2021).

3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06.12.2017 р. № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>.

4. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/20575.html> (дата звернення: 01.12.2020).

Опанасенко В. Р.,

здобувач вищої освіти ступеня
бакалавр навчально-наукового
інститут № 2 Національної
академії внутрішніх справ

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Останнім часом інтерес до проблеми домашнього насильства виник і в нашій країні. Цю тему обговорюють у пресі, наукових конференціях, газетах та платформах Інтернету. На жаль, домашнє насильство існує у всіх соціальних групах, воно є не лише фізичним, а й психологічним. Прояви такого виду насильства почали стрімко зростати через COVID-19, бо під час карантинних вимог, люди досить багато часу перебували вдома. Ця проблема потребує швидкого вирішення, через своє гостре поширення.

З прийняттям у нашій державі Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та набранням